

SSL voor iedereen

SSL Duende channelstrip en buscompressor plug-ins met outboard-dsp

Een échte SSL - geen digitale imitatie - in de vorm van een set plug-ins en een dsp-unit, dat is wat de SSL Duende belooft te zijn. Maakt SSL dat ook waar?

door Ivo Witteveen > ivo@interface.nl

Om die vraag te beantwoorden moeten we eerst definiëren wat een echte SSL is. Het merendeel van de audio engineers zal toch denken aan de analoge mengtafels uit de 4000E- en G-serie en de 9000J- en K-serie: allemaal analoge mengtafels, dus hoe kan de digitale SSL Duende dan meer zijn dan een digitale benadering? In dat geval moeten we kijken naar een andere mengtafel uit het SSL-programma: de digitale C-series mengtafel. Dit is een volledig digitale high-end SSL-mengtafel, die de designprincipes en bijvoorbeeld de eq-curves van de analoge tafels volgt, zonder de sound exact te emuleren. Destijds gebruikten ze daarvoor meerdere sharc-processoren per kanaal met aparte chips voor eq, compressie enzovoorts.

De algoritmes van de C-serie hebben nu hun weg gevonden in de software van Duende, hoewel ze natuurlijk wel op punten zijn aangepast en verbeterd. In Duende zijn vier sharc dsp's te vinden, maar die draaien dan wel op 333Mhz en niet op 40Mhz, zoals de chips in de C200. Het antwoord op de vraag is dus: Duende is inderdaad een echte SSL, een echte digitale SSL, wel te verstaan. En hoe het met de klank daarvan zit, bekijken we zo meteen...

Dsp-box

De hardware van Duende is een één unit hoge 19"-doos met firewireaansluiting. Meer dan een aan/uitknop zit er niet op. En dat hoeft ook niet, want deze 19"-unit is niet meer dan bak met dsp-chips, gelukkig zonder lawaaiige ventilator. Er wordt een net-

stroomvoeding bijgeleverd, maar in de meeste gevallen kan Duende toe met voeding via firewire. De software - op dit moment alleen voor Mac, in oktober ook voor Windows - installeert plug-ins in vst- en au-formaat en ook meteen een, via FX-Expansion gewrapte, rtas-versie.

SSL houdt het simpel door niet meer dan twee plug-ins bij te sluiten: een eq-dynamics channelstrip en een buscompressor. De vormgeving en functionaliteit van deze channelstrip zijn gebaseerd op die van de XL9000K mengtafel. Met deze plug-in heb je gescheiden highpass en lowpass filters, een vierbands parametrische equalizer, een compressor-limiter en een gate-expander. De buscompressor plug-in is een stereocompressor gebaseerd op de buscompressor van de 9000 mengtafel.

Zowel de channelstrip als de buscompressor plug-in bestaan in mono en stereo varianten. Hoewel je zou verwachten dat de channelstrip meer dsp gebruikt dan de compressor, nemen ze beide evenveel rekenkracht in beslag, aldus het Duende controlpanel. In dit controlpanel is de beschikbare dsp-kracht opgedeeld in 32 slots, waarbij iedere mono plug-in één slot in beslag neemt en een stereo versie twee slots. Althans, zolang je op 44,1 of 48kHz werkt, want op hogere samplerates (88,2 en 96) zijn er zestien slots beschikbaar. Je kunt dus 32 mono channelstrips gebruiken, of - bijvoorbeeld - 30 mono channelstrips en een stereo buscompressor.

Vertraging

De installatie van Duende verliep soepel: dubbelklikken op de installer, firewirekabel aansluiten tussen Duende en de iMac G5, met Pro Tools LE7 waarop werd getest en alles was voor elkaar. Wat in Pro Tools LE7 opviel, was dat Duende een flinke latency heeft, maar in de meeste ondersteunde softwarepakketten wordt dit automatisch gecompenseerd en ook in PT LE is het relatief eenvoudig handmatig op te lossen. Houd hierbij in gedachten dat de Duende plug-ins typische mixplug-ins zijn en geen plug-ins die

je op een live-input wilt gebruiken, of live zou willen bespelen zoals een softwareplug-in. Zolang de latency in de hostsoftware gecompenseerd kan worden, is er dus eigenlijk geen probleem. De (overigens uitstekende) handleiding van Duende geeft duidelijk informatie over latency compensation in de verschillende pakketten waar Duende mee werkt.

Muzikale verandering

Voor de praktijktest van Duende heb ik een aantal ruwe opnames genomen uit een multitracksessie die ik oorspronkelijk op een Pro Tools HD-set had gemixt. Vervolgens heb ik de opnames geïmporteerd in een verder lege Pro Tools LE-sessie. Met de channelstrip plug-in op de losse tracks ben ik gaan mixen. Aanvankelijk had ik zo mijn twijfels of ik niet liever losse filters, eq's en dynamics zou hebben gehad, maar eigenlijk werkt dit ook wel prettig. Met Duende ligt het voor de hand om op vrijwel ieder kanaal standaard de channelstrip plug-

Het doet niet alles wat je kunt bedenken, maar wat het doet, doet het heel goed

in te gebruiken en hier en daar een buscompressor. Dat betekent dat je continu, op alle kanalen (nou ja, maximaal 32), dezelfde mogelijkheden hebt en dat werkt eigenlijk wel heel snel. Omdat de channelstrip ook nog eens heel compleet is (met filters onafhankelijk van de eq, en gating onafhankelijk van de compressie) kun je er eigenlijk alles mee doen wat je in een traditionele mixsituatie zou willen.

De klank van de plug-ins, zowel de eq als de compressie in de channelstrip alsook de buscompressor, beviel me uitstekend. Ze klinken op geen enkele manier digitaal. In een aantal (snel gemixte) voorbeelden op de cd hoor je met name de channelstrip in actie, waarmee je vlot heel muzikale verandering in je tracks kunt aanbrengen. De interface (met draaiknoppen op het scherm) is regelrecht

den. Je zou dus kunnen stellen dat Duende in die zin beperkt is: het werkt alleen maar met de bijgeleverde channelstrip en buscompressor plug-ins.

Tijdens het werken met Duende kreeg ik echter steeds vaker het gevoel dat die beperking ook de kracht is van Duende. Als je het in een wat breder, filosofisch kader bekijkt dan zou je kunnen stellen dat met ongebreidelde mogelijkheden van de technologie het steeds meer aankomt op keuzes maken. Natuurlijk kun je op je systeem vijftientig verschillende plug-ins installeren, maar dan moet je wel iedere keer kiezen welke je wilt gebruiken. In zekere zin voelde Duende juist door de relatieve eenvoud heel professioneel aan. Nee, het doet niet alles aan effectplug-ins wat je maar kan bedenken, maar wat het doet, doet het heel goed en bovendien: het

Specificaties

Maximaal 32 kanalen SSL-sigitaalprocessing • Samplefrequenties van 44,1kHz tot en met 96kHz • Systeemeisen: Mac G4 of G5 (933MHz of sneller), OSX 10.4.4, 512Mb ram (1Gb aanbevolen), 60Mb harddiskruimte, 1024x768 schermresolutie, firewire 400-port • Werkt met hosts die vst, au en rtas ondersteunen. Aanbevolen: Apple Logic Pro 7.1, Steinberg Cubase SX3 en Nuendo 3, en Digidesign Pro Tools LE 7 en HD 7 met gebruikmaking van een vst-rtas-wrapper

- Uitstekende klank
- Werkt prima (met versie 1.0 software!)
- Eenvoudig, professioneel concept
- Buitengewoon doelmatig
- SSL-sound

- Uitsluitend de SSL-sound
- Concurrende dsp/plugin-combinaties bieden een 'opener' platform
- Linken van meerdere Duendes nog niet mogelijk

Prijs incl: € 1.650,-

Distributie: MI7, benelux@mi7.com

Internet: www.mi7.com

www.solid-state-logic.com

www.mixbuss.com

overgenomen van de analoge mengtafels, zoals ook de Waves SSL4000-bundel dat doet. Ik ben daar geen fan van: op zich werkt de interface redelijk prettig, maar draaiknoppen zijn nu eenmaal niet gemaakt voor op een scherm. Wel reageert Duende direct en zonder bijgeluiden op veranderingen aan de bedieningsorganen. Ik vraag me overigens af hoe lang het duurt voor er een hardware-controller komt voor deze plug-ins. Dat zou erg prettig werken, maar SSL heeft vooralsnog geen plannen in die richting.

Concept

Op voorhand had ik wel wat bedenkingen bij Duende. Een paar jaar terug zou zo'n apparaat revolutionair zijn geweest, maar nu is er al het een en ander beschikbaar aan gecombineerde dsp/plugin-oplossingen zoals de Pro Tools HD-systemen, TC Powercore en sinds kort de Waves APA. Duende lijkt in vergelijking daarmee eigenlijk nog het meest op een andere concurrent, de Focusrite Liquid Mix. Beide zijn dsp-boxen die een eigen set plug-ins herbergen, in tegenstelling tot de eerder genoemde dsp-kaarten die openstaan voor software van der-

werkt! Meteen! Zonder updates te downloaden of ingewikkelde softwarelicenties te installeren.

Conclusie

Ik kan me heel goed voorstellen dat je Duende gebruikt om alvast de eerste 32 tracks van je mixer standaard te voorzien van de channelstrip plug-in. Daar kun je veel mee en het klinkt erg goed. Daarnaast gebruik je wat native modulatie-effecten, galmen, gitaarversterkers en wat je nog meer nodig hebt; je computer kan het makkelijk aan, want alle eq en dynamics draai je extern op Duende. Ik denk dat zo'n gestandaardiseerde manier van mixen nog helemaal zo gek niet is. Die analoge mengtafels, daar ging het ook altijd heel goed mee... Dus ben je iemand die iedere week de nieuwste plug-ins wil installeren en bij ieder project totaal anders werkt met heel andere software, dan kun je misschien beter een 'open' dsp-systeem kopen. Maar als je een goedklinkende daw wilt samenstellen met als basis een traditionele, zeer goed klinkende analoge-mengtafelstructuur die op outboard-dsp draait en daarnaast nog wat extra effecten die je native draait, dan is Duende een heel goede keus. ■

Op de cd

Op de cd hoor je een aantal voorbeelden van de channelstrip plug-in in actie. Alle voorbeelden zijn eerst zonder processing, vervolgens met eq en compressie van Duende. Eerst hoor je een bassdrumtrack dan een mix van kick, snare, hihat en overheads. Daarna een akoestische gitaar en tot slot een Fender Rhodes 73. Natuurlijk zijn de gemaakte instellingen arbitrair, maar ze geven wel een indruk van de kwaliteit van de processing.

